

บทที่ 1

บทนำ



1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเมืองเป็นการวางแผนที่สำคัญประการหนึ่งเนื่องจากการปล่อยให้เมืองเติบโตโดยไร้ทิศทาง ปราศจากขอบเขตการกำหนดที่แน่นอน ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงระบบเมือง ก่อให้เกิดปัญหาในด้านต่างๆ เช่น การจัดระบบพื้นที่การขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดการขาดปัจจัยที่จะรองรับ อันได้แก่ แรงงานที่มีความจำเป็นในภาคอุตสาหกรรม ความแออัดในการใช้พื้นที่ สาธารณูปโภค สาธารณูปการไม่เพียงพอ เป็นต้น

ซึ่งปัญหาดังกล่าวมักเกิดปัญหากับโครงสร้าง ซึ่งประกอบด้วย 3 ประการคือ กายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและ โครงสร้างทั้งสามประการจะต้องสามารถไปในทิศทางเดียวกัน สนับสนุนประสานสอดคล้องระหว่างกัน การพัฒนาเมืองนั้น จึงจะสามารถรองรับการขยายตัวทางธรรมชาติและจากนโยบายของรัฐได้ ในการสร้างความประสานสอดคล้องของกันและกัน จะต้องคำนึงถึงลักษณะพื้นฐาน นโยบายท้องถิ่นและนโยบายของรัฐ รวมถึงความพร้อมในการพัฒนา เพื่อขจัดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของโครงสร้างใด โครงสร้างหนึ่ง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาโครงสร้างด้านที่พร้อมแล้วไว้ ปรับปรุงในส่วนที่ต้องปรับขึ้นเพื่อให้สามารถอยู่ในระดับเดียวกัน การพัฒนาจะได้สามารถดำเนินการไปพร้อมๆ กันได้

จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีโครงสร้างการพัฒนาที่ซับซ้อนเนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานเดิม มีความหลากหลาย ผสมผสานกัน เนื่องมาจากที่รัฐมีการดำเนินนโยบาย แผนต่างๆ ลงในพื้นที่ เพื่อให้มีเป้าหมายไปตามที่รัฐกำหนด ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว อาจขาดการประสานสอดคล้องระหว่างโครงสร้างอื่นๆ กับการพัฒนาพื้นที่ ดังนั้น จึงต้องมีการเสนอแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนา เพื่อให้ไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เหมาะสมกับพื้นที่ ให้สามารถเจริญเติบโตไปตามเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งทราบถึงปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไข รวมถึงแนวทางอื่นๆ เพื่อประกอบกับแนวทางเดิม การศึกษาสามารถแสดงให้เห็นบางส่วนที่สามารถแสดงให้เห็นปรากฏได้

นอกจากนี้ จังหวัดชลบุรียังเป็นพื้นที่สำคัญในการพัฒนาภาคตะวันออก ดังนั้น จากแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 และต่อเนื่องฉบับที่ 6 การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก 2534 โดยกำหนดให้เป็นศูนย์กลางความเจริญแห่งใหม่ กำหนดให้เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมขนาดกลางและไร้มลพิษ การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกนี้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาชาติ ซึ่งเป็นแผนพัฒนาอุตสาหกรรมและการส่งออก เพื่อช่วยลดดุลการค้าระหว่างประเทศ สร้างงานให้กับประชาชนในภูมิภาค ซึ่งเป็นการกระจายได้ทางหนึ่ง และก่อให้เกิดความเป็นเมืองอย่างรวดเร็วในพื้นที่รับกับการพัฒนา ดังนั้น โครงสร้างการพัฒนาของจังหวัดชลบุรีนั้นมีความสำคัญที่จะสามารถเกี่ยวเนื่องกับนโยบาย การพัฒนาภาค จึงต้องปรับให้สามารถรองรับกับการพัฒนาพื้นที่ที่ดำเนินการ เพื่อให้ เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตและกระจายความเจริญออกสู่ภูมิภาค

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพโครงสร้างทาง กายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ของจังหวัดชลบุรี
- 2.2 เพื่อวิเคราะห์ความประสานสอดคล้องของโครงสร้างการพัฒนาด้านต่าง ๆ แผนและ โครงการต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ ในพื้นที่
- 2.3 เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพและปัญหาในการพัฒนา
- 2.4 เพื่อกำหนดแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนา

3. ขอบเขตการศึกษา

จังหวัดชลบุรีและระดับอำเภอไม่ลงรายละเอียดถึงระดับตำบล

4. วิธีดำเนินการศึกษา

การดำเนินการศึกษาสามารถแบ่งเป็นขั้นตอนได้ 6 ขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

- 4.1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ซึ่งแบ่งออกเป็น
 - ข้อมูลเชิงปริมาณ
 - ข้อมูลเชิงบรรยาย
- 4.2 ทบทวนแนวความคิดทฤษฎีการเจริญเติบโตของเมืองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 4.3 ศึกษาข้อเท็จจริง บันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จาก
- 4.4 ใช้วิธี OVERLAY TECHNIQUES และวิธีทางสถิติ

- 4.5 แสดงผลของการวิจัยออกมาในรูปแบบการพรรณนา ตาราง แผนภูมิ และแผนที่
- 4.6 สรุปผลการศึกษากำหนดการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาจังหวัดชลบุรี

5. แหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

5.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

- การสำรวจพื้นที่ในบางพื้นที่

5.2 ข้อมูลทุติยภูมิ ข้อมูลเอกสารจากหน่วยงานราชการ ส่วนตัวและสถาบันต่าง ๆ เช่น

5.2.1 ส่วนกลาง

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 - สำนักงานพัฒนาเมือง กระทรวงมหาดไทย
 - สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน(BOI)
 - กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 - สำนักงานพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก
 - สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี
 - สภาวิจัยแห่งชาติ
 - กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย
 - กรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
 - สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม
 - สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (TDRI)
 - กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม
 - การรถไฟแห่งประเทศไทย กระทรวงคมนาคม
- ฯลฯ

5.2.2 ส่วนภูมิภาค

- สำนักงานผังเมืองจังหวัดชลบุรี
- หอการค้าจังหวัดชลบุรี

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี ฯลฯ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 ทำให้ทราบถึงโครงสร้างลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม
- 6.2 ทำให้ทราบถึงการประสานสอดคล้องระหว่างโครงสร้างการพัฒนาแผนโครงการพัฒนาต่างๆ
- 6.3 ทำให้ทราบถึงศักยภาพและปัญหาการพัฒนาของพื้นที่
- 6.4 สามารถกำหนดแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาจังหวัดชลบุรี



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย